Ա. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 273 ՈՒՐԲԱԹ 21 ՕՒՆՈՒԱՐ 1900 2 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1900 (Ն.Տ.)

10 ՓԱՐԱ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պաւլը Ալի Հաւտուհալ, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ԶԻ ՏՐՈՒԻՐ
Խմբագրութեան ուղղուած ամէն գրութիւն

ՓԱՓԱՆՈՒՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կոնդէյ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԴԱՇԻՆԱՏԱՐԵՑՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախիւք Դէպ Վրայ
12 ամիսը կոնդէյ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՁԱՆԱԳՐԱՎԱՃԱՌՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատար ծախիւք Դէպ Վրայ
12 ամիսը կոնդէյ ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏՍՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ կը հրատարակուի ամէն հինգշաբթի առաւօտեան արշոյսով։

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏԸ ՕԳՏԱԿԱՐԵՆ ԱՌԱՋ

Ս—ընդարձակ նախորդ թիւերէնմէկուն Հայկական բաժնին մէջ, աշխատակից մը դիտողութիւններ ըրած էր Թագային վարժարանի մը մէջ դասընակի և ջութակի դասեր հաստատուելուն դէմ, մինչ «մեր Ազգ. վարժարանաց մէջ դեռ չենք ընդունած բարոյագիտութիւն մը և անտեսագիտութիւն մը չաւանդութիւն»։ Այս դիտողութիւնը, ընդհանրացնելով մեր բոլոր կրթական հաստատութիւններուն վրայ, իր շատ արդարացի կողմը ունէր, ինչպէս դիտել տրուած էր այն առթն խմբագրութեանս կողմէ։ Եւ ահաւասիկ սա էր որ մեր ազգ. վարժարաններու վերիններէն ընդհանրապէս չեն գիտեր նախընտրել անհրաժեշտը՝ օգտակարէնէն, և այս կերպով աշակերտին միտքը, յիշողութիւնը կը բեռնաւորեն այնպիսի ծանոթութիւններով, որոնք անշուշտ իրենց օգտակարութիւնը ունին, բայց ստիպողականութեան կարգով շատ ետ կը մնան անհրաժեշտէն, որուն ղանջաւութիւնը՝ երկրորդական կարեւորութիւն ունեցող բան մը առաջ քշելու համար՝ (թերեւս այդ վերջինին՝ հասարակութեան աչքը չլացնելու հանգամանքը ունենալուն պատճառաւ), դասասպարտելութիւն մըն է ըստ ինքեան։

Այս ընդհանուր տեսակէտին վերայ ծանրանալէ առաջ, փութանք ըսել, Ինքնակ Սկիւտարցիներու վերկայութեան հաւանմամբ, թէ Ս. Խաչ վարժարանին մէջ, ուր հաստատուած է դաշնակի և ջութակի յատկապատուած դասը, առանձին աշխատասիրութիւնը կ'ուզենք արդէն բարձրագոյն դասարաններու աշակերտներուն, և բարոյագիտութիւնն ալ, կրօնքի դասէն բոլորովին անջատ, իր ըստ բաժինը ունի, դասաւանդութեամբ Ներսէս Ծ. Վ. Դանիէլեանի ձեռն, նման կարող եկեղեցականներու։ Հետեւաբար կը գովենք նոյն վարժարանի Հոգաբարձութիւնը, երբ—մանաւանդ առանց վարժարանի մնաւկին ծանրութիւն մը ըլլալու—գեղարուեստի երաժշտական ճիւղին աւելի լայն տեղ մը կը յատկէ տալ, դաշնակի և ջութակի դասերը կարենալով աւելցնել ծրագրին մէջ. դասեր, որոնք անշուշտ կամաւոր պիտի ըլլան և մանաւանդ ընդունակութիւն ունեցող բարեկեցիկ ընտանեաց զաւակներու պիտի աւանդուին։

Այն էջերուն մէջ, ուր շատ անգամ առիթ ունեցած ենք գեղարուեստանեներու՝ մարդուս նկարագրին ազնուացման գործին մէջ ունեցած մեծ ազդեցութիւնը չեչտելու, չենք կրնար գոհունակութիւն չզգալ, երբ գեղարուեստի ո և է մէկ ճիւղը աւանդելու փորձեր կ'ըլլան ազգային վարժարանի մը մէջ։ Եւ, ըսենք անկողմակի, գծագրութեան հետ, որ ընդհանրապէս ընդունուած է մեր բոլոր վարժարաններուն մէջ, ձայնական և դրծիկական երաժշտութեան աւանդումն ալ չատ փափաքելի և թերեւս աւելի օգտակար կը գտնենք մեզ(*)։

Առիկայ ըսել չէ սակայն թէ ազգիս աւելի անմիջական, ստիպողական ուսումներ չկան Հայ տղոց աւանդուելիք։ Մեր լեզուն, մեր կրօնքը, իրագիտական և թուաբանական գոնէ տարրական ծանօթութիւնները, բարոյագիտութիւնը, մեր երկրին և ընդհանուր պատմութիւնը, անաեսագիտութիւնը, առողջապահութիւնը, ասոնք այնպիսի ուսումներ են, որոնք չեն կրնար դաշնակին կամ ջութակին յետադասուիլ, որչափ ալ մեծ ըլլայ այս վերջիններուն օգտակարութիւնը։

Աւդ, սա կէտն է որ չենչոփել կ'ուզենք թէ չատ վարժարաններու մէջ, անհրաժեշտը ետ թողուած է օգտակարէնն։ Օրինակի համար, մեր և երկրին լեզուէն զատ, որոնց լաւ ուսուցումը տարրական պէտք մը և պարտք մըն է մեզ, եւրոպական մէկ լեզուի մը աւանդումն ալ օգտակար սեպուած է մեր մէջ։ Շատ լաւ. առարկութիւն մը չունինք ասոր դէմ։ Որովհետեւ միտքի զարգացման, և առեւտուրի մէջ յաջողութեան ամենամեծ ատար մըն է ազգ մը եւրոպական լեզու մը գիտնալը։ Բայց ասիկա պէտք չէ ըլլայ ի վնաս մեր մայրենի լեզուին։ Ինչ ըսենք ուրեմն, երբ կը տեսնենք որ հայ լեզուի քերականութեան տարրական օրէնքներուն անհամեմատ աշակերտի մը՝ ֆրանսերէնէ հայերէն թարգմանութեան դասեր կը տրուին։ Եւ ինչ ըսենք վերիչ մարմնոյն այնպիսի վարժարաններուն, որոնց մէջ ֆրանսերէնէ զատ անգլիերէնէն, գերմաներէնէն (ու թերեւս իտալերէնն և յունարէնն) դասեր ալ կ'աւելցուին։ Աշակերտները ատանց ո՞ր մէկը պիտի ամբարեն իրենց մաքին մէջ։ Մեղք չէ՞ լճանդել անոնց ուղեղը այնպիսի ծանոթութիւններով, որոնք անկարելի է որ կատարեալ ըլլան։ (Խօսքը չենք ըներ հոս պիւտճէի վրայ այս յատկացուածական ուսումներու դրամբեւրին, ի վնաս աւելի կարեւոր դասերու։)

Ահա ուրեմն մեր չեչտել ուզած կէտը։ Պէտք է նկատի առնել միշտ աշակերտներու հասակը, անոնց ընդունակութիւնները, և ժամանակին անմիջական պէտքերը։ Անհրաժեշտը միշտ օգտակարին պէտք է նահապետութեան կարգով։ Վերը գրուած օրինակներուն մէջ գերմաներէնը, անգլիերէնը (ինչպէս նաև ջութակը և պաշնակը) պերճանքներ են, գոնէ առ այժմ մեր ազգային վարժարաններու ընդհանրութեան, որոնց մէջ տարրական ուսումներու աւանդումը կը պակսի։ Պերճանքը ներելի է, մեծահասուններ համար միայն, ինչպէս ասկէ առաջ աւելի ընդունելու «ժողովրդային անհատագիտութիւն» խորագրով մեր յօդուածներու շարքին մէջ։ Օրուան հացը մտածող ազգասէրն՝ ջութակ կարասներով իր հիւղակը զարդարելուն կը նմանի, երկրորդական կարեւորութիւն ունեցող դասերով ծանրաբեռնելը մեր վարժարանին ծրագիրը և... պիւտճէն։

Բանականութիւնն ալ, քաղաքական անհատագիտութիւնն ալ կը դատապարտեն այս բանը։

ՀԱՅԿ ՄԱՐԱՇԼԵԱՆ

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

1900 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՑՑ Ա.ԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՑ.—Տոմար, ցանազան գիտելիքներ, վիճակագրական տեղեկութիւններ.—Կ. Պոլիս տպագր. Ցեր Մինասեան, նախկին տպարան Գ. Պաղտատլեան.—Գին 8 ղրշ.։

Ամէն նորութիւն իր չուրջը աղմուկ կը հանէ, և առաջ կը բերէ երկու տարբեր հատանքներ, մին այդ նորութեան ընդունելութեան տրամադիր և միւսը հակառակող, բայց միշտ վերջին վճիռը ժողովուրդին պահուած է, որ կը նախրադրծէ այդ նորութիւնը կամ ոչ։

Այդ գործը երթէ դիւրաւ մըն է, ընթերցողներէն գտած ընդունելութիւնը չերմաջերմն է գործին արժէքին, և կամ հրատարակուելու արդարացման, Ազգ. Հիւանդանոցի 1900ի Ընդարձակ Օրացոյցը հրապարակ եկաւ ընդարձակ դիրքի մը ձեւով, խղճամիտ, խնամուած աշխատասիրութեամբ մը։ Նորութիւն մը որ ժողովուրդէն ընդդիմութեա, թէեւ հակառակ հոսանք մըն ալ երեւան հանեց իրեն դէմ, որ գործին արժէքը պզտիկցնել և նեհմացնել ուզեցի իրրեւ թերի և քաղուածոյ նեղկայացուած գործ մը։ Բայց դիրքը իր ամբողջութեան մէջ նոր ըլլալով, աշխատասիրողը իրաւունք մը ունի իրր ֆաղթել հեղինակ, որքան ալ քիչ բան ունեցած ըլլայ գիրքին մէջ իբր հեղինակութիւն, քանի որ ծԻ. և ծԹ. դարերու Հայ տարեգրութիւններէն քաղուած եկեղեցական, պալրոցական, բարեգործական, գրական, գիտական և արուեստագիտական թուականներու հաւաքածը կարող պիտի չըլլայ արդարացնել հեղինակի անուն առնելը։ Այս մասը, թերեւս ամէնէն հետաքրքրական մասը գիրքին, պատրաստուած է Գիւտ քհն. Աղտնեանցի «Հաւուռ ծանոթ Օրացոյց»ին հետեւողութեամբ, որուն վրայ աւելցած են 200էն աւելի նոր թուականներ։ Ասիկա չահեկան է մանաւանդ անոր համար որ, ժամանակիկ պատմութեան տարրերը կը բովանդակէ, և ընդունուած տաղտկալի ուսումնասիրողներու, որոնք պիտի օգտուին այս պիտի խղճամիտ աշխատութեամբ պատրաստած ցանկերէ։ Ուստի այս մասը ինքնուրոյն տարր մը կազմելու է Ընդարձակ Օրացոյցին մէջ, ուր պէտք է աւելցնել նաեւ նորանոր թուականներ, վասն զի արդար բլլալու համար ստիպուած ենք ըսելու թէ հակառակ 200 նոր թուականներու յաւելման, դարձեալ բաղձացուած կատարելութեան չէ հասած. մանաւանդ որ Թրքահայոց համար չահեկան թուականներու պակասը կաղալ աւած է գործին, բաղդատմամբ Թուսահայերու համար կարեւոր թուականներուն, որ աւելի զօրաւոր են։ Վասն զի աւելցուած Թուականները Թրքահայոց ծանօթ անձնաւորութիւններու ծննդեան ու մահուան թուականներէն տարբեր բաներ չեն, և հանրային կարեւորութեան տեսակէտով նուազ չահեկան են։ Պարզ բազդատութիւն մը երեւան պիտի հանէ թէ ո՛ր ասպիճան իրաւացի է մեր դիտողութիւնը։ Ակէ զատ մանաւանդ պիտի է որ չատ տեղեր չահեկան ամբողջութիւն մը, որ միանգամայն ճոխութիւն մը պիտի բերէր, զանց առնուած է, ինչպէս լրագիրներու սկզբնաւորութեան Թուականները, որոնցմէ միայն 26 հատիկը գրուած են, մինչ մեր լրագիրներու թիւը անկէ չատ աւելի է, բան մը զոր իրաքանչիւր պիտի կրնայ ինքնին դնել առանց ձիգ մը ընելու։

Մանաւանդ կը ծանրանամ ասոր վրայ, անոր համար որ նոյն իսկ հանրութեան մէջ կարեւոր ձայն մը ունեցող լրագիրներու սկզբնաւորութիւնը չէ գրուած, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ իրենց կատարած դերին հաւասար չէ որ գրկուած են այս պատիւէն, այլ մոռցուած են, կամ դժուար եղած է գտնել. մանաւանդ որ անկախ ուրիշներուն երբեմն նշանակուած է։

Նոյնպէս չկրցանք հասկնալ թէ ինչո՞ւ կը պակսին այս ցանկին մէջ դպլոցական, բարեգործական, գրական և ուսումնական ընկերութիւններու կազմութեան Թուականները. անկարելի՛ էր արդեօք դէպ մեր Թաղային «Աղքատախնամ»ներու հիմնարկութեան Թուականները դնել, ինչպէս գրուած են, «Թիֆլիզի Հայուհեաց բարեգործական», «Կովկասի Հայոց բարեգործական» ընկերութեան սկզբնաւորութիւնը (Թէեւ «Հրատարակչական»ը մոռցած) զոր անշուշտ «Հպատաճախնդ»ին կը պարտինք, և ոչ Թէ 200 նոր Թուականներուն։ Ուստի փափաքելի է որ ա՛լ աւելի խղճամիտ ուսումնասիրութեամբ մը լրացուի այս խիստ չահեկան մասը։

«Ժամանակը ու տոմարը» մասին մէջ ժամանակի չափին, զանազան տոմարներու իրարմէ ունեցած տարբերութեան, տոմարական հաշիւներու, Հայ. Եկեղեցւոյ ոճոցացոյցին, մէկ տոմարէն միւսը անցնելու կերպին վրայ անփոփ կերպով կը խօսուի, բարձրաստիճան եկեղեցականի մը մէկ անտիպ հեղինակութեան հետեւողութեամբ։

Օրացոյցին այս մասը ունի իր կարեւորութիւնը, մանաւանդ անոր համար որ դիւրըմբռնելի վիճակի մը վերածուած և հասկնալի ձեւի մը տակ դրուած է։

«Եօթ Գուէլէր Ազգ. Հիւանդանոցին անցեալը ու ապրիլ վիճակը» չահեկան գլուխ մը կը կազմէր, Թէեւ հեղինակուած չատ քիչ բան ըլլար հոս, զի մինչեւ վերջաւոր ժամանակներու մասը քաղուած մըն է ուրիշ գործէ մը, առանց հանդերձ իր չահեկանութիւնը չի կորնչցներ, մանաւանդ որ նոր Թամանակներու վրայ ծանրացուած, և հասոյթներու ու ծախքերը ցոյց տրուած է կանոնաւոր հաշուեցոյցներով։

Պէզճեանի, Թովհաննէս պէյ Տատեանի, Պօղոս պէյ Տատեանի, կաթողիկոս Աւետիս Պալեանի, Խաչատուր քհ. Տէր Գաբրիէլեանի պատկերները և կենսագրութիւնները (բացի վերջինէն) հաճելի նորութիւն մը և գեղեցիկ գաղափար մը կը ներկայացնեն, և փափաքելի է որ յաւաջիկայ տարիներու մէջ ուրիշներու պատկերները դրուին յաջորդաբար։

Ակէ յետոյ կուգայ «Կ. Պոլսոյ Հայ եկեղեցիները» վերնագրով հատուած մը, որ իբր Պ. Հայ եկեղեցիներուն պատմութիւնը կը ներկայացուի. բայց այդ անունը չարդարացներ, վասն զի չատ չահեկան բաներ մը չի բովանդակեր։ Այս աշխատութիւնը ուրուագիծ մը կրնայ համարուիլ, բայց ոչ գործ մը։ Մանաւանդ որ Թերի են նոյն իսկ պատճանագրութիւնները։ Օրթագիւղի և Եէնիգիւղի եկեղեցիներուն արձանագրութիւնները կը պակսին, և Սիւրմելի Ս. Խաչ եկեղեցւոյն աշակերտական պահարանին արձանագրութիւնը չէ դրուած, բան մը որ յատկապէս չահեկանութիւն ունէր, Պէզճեանի անձնական ծախքով չինուած ըլլալուն համար։

«Արմաշու դպրեվանք»ին վրայ խօսող բաբմաստիճան եկեղեցականը, չատ մութ կերպով կը խօսի. հիմնարկութիւնը Թէ ինչո՞ւ 1611 Թուականին կրնայ եղած ըլլալ, չըսեր։ Զըսեր նաև այն աւանդութիւնները և միայեալ յիշատակները որ, իբր այս ըսածը կը հաստատեն։ Ասիկա կարեւորութիւն մը ունէր աւելի քան զոր ունին եպիսկոպոսներու չարքի մը «գնաց-եկաւ»-ները։

Այս հատուածին կը յաջորդէ «Կ. Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքարանին չուրջը» վերնագրով հատուածը, ու կը բացատրուին Պատրիարքարանի մէջ տեղի ունեցած դատավարութեանց օրինական եղանակները, Պատրիարքարանին կարգ մը հաստատութիւնը, մեր մէջ նախնական կրթութիւնը, եւլն.։ Յետոյ կը խօսուի Ղալաթիոյ Կեդր. վարժարանին, Սանասարեան վարժարանին, Յովսէփ Իպմիրեանցի գրական մրցանակին վրայ, մոռացութեան տրուելով Իզմիրի Լուսաւորչեան Հիւանդանոցը և Գալֆայեան Որբանոցը և Թերեւս ուրիշներ որ ես կը մոռնամ։

Պզտիկ անհրաժութիւն մը, այնպէս չէ՞,

Մարդ բարեգործ ըլլալու համար հարուստ ըլլալու է —ինչպէս կը կարծեն ոմանք—։ Ուստի աշխատասիրողը բարեգործական հաստատութիւնները յիշելէ կամ յիշեցնելէ յետոյ, անմիջապէս կը դնէ «Գործի մարդոց համար» օգտակար տեղեկութիւններ, և կը խօսի երկրագործական դպրոցաններ, տոկոսի օրէնքին, Վագֆ կալուածներու և Արագիի էմիրիէներու ժառանգական փոխանցումին, կալուածական տուրքին, դրոշմատուրքի օրէնքին, Օսմ. Քաղաստութեան, օտար Քաղաքացիներու, հեռագրի, զանազան տէրութեանց դրամներու, ազահութեան վրայ, կարելի եղածին չափ կոկիկ կերպով, գորս առանձին քննել

(*) Ի դէպ է հարցնել Թէ ո՞ւր մնաց եկեղեցական երգեցողութեանց միօրինակ կանոնաւորման ծրագիրը, և առ այդ կազմելիք Յանձնաժողովը, որուն աշխատութեանց... սկսուելուն անհամբեր կը սպասուի։

երկար պիտի ըլլար. մանաւանդ հեղինակը փաստաբան մը ըլլալով, անկարելի պիտի ըլլայ որ և է դիտողութիւն ընել օրէնքի վերաբերող մասերուն վրայ։ Բայց բան մը մեր ուշադրութիւնը գրաւեց, զոր չենք ուզեր առանց յիշեցնելու անցնիլ։ Օսմ. Իղթասարութեան վրայ խօսուած ատեն, Պոլսոյ մէջ գտնուած մասնաճիւղերը յիշուած էին, բայց այդ ցանկը թերի էր. օրինակի համար մոռցուած են նշանակուիլ Գում-Գաբուի և Ֆէնէրի (Ոսկեղջիւր) մասնաճիւղերը ևն.։ «Ընտանիքին համար», «Նորածիններու առողջաբանութիւն» կարեւոր մաս մը կը ներկայացնեն, իսկ «Մեր խոհանոցը» կարեւոր պէտք մը կուգայ լրացնել. մեզ որ գործնական չէ, և հոն դրուած պատրաստութեան եղանակները տեսակ մը անգործնական երեւոյթ ունին, թէև ասով օգտակար ըլլալէ չգադրիր, քանի որ մեր կիներու մեծագոյն մասը հակում մը ունի ամէն բան բաղդէ եղանակի մը վերածելու։

Ասով կ'աւարտի առաջին մասը, և յետոյ կուգայ «Վիճակագրական տեղեկութիւններ»ու մասը, զոր մասնաւոր քննութեան մը առարկայ ընել չէր արժեր, եթէ կրօնական մեծ կարեւորութիւն ունեցող ցանկ մը՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան ցանկը չպարունակէր։

(Մնացեալը վաղը։) Վ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՄԻՋԵՒ

ՍԲԻՕՆՔՈԲԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

ԶՈՐ. ՊԸԼԼԸՐ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՊԱՏՄԷ. —Զօր. Պըլլըր հետեւեալը կը հեռագրէ այս կռւին վրայ. «Զօր. Ուորրըն յունվար 20ին նահանջելու ստիպեց թշնամին, և գրաւեց Լէտիսմիթի արեւմտակողմը գտնուած բարձունքները։ Պօէրները ամուր դիրք մը գրաւած ըլլալով, Զօր. Ուորրըն չկրցաւ յարմար տեղ մը գտնել, իր թնդանօթները զետեղելու համար։ Ես, (Պըլլըր) շատ դժուարութեամբ հաւանեցայ յունվ. 23ին, մեր զօրքերուն Սբիօնքոբի վրայ յարձակելուն։ Այդ բարձունքը Պօէր դիրքերուն բանալին է։ Զօր. Ուորրըն թէեւ Գշ. գիշեր գրաւեց Սբիօնքոբը, սակայն նոյն դիրքին շրջակաները շատ ընդարձակ և անջրդի ըլլալուն, հասկցաւ թէ անկարելի է իշխել անոր։ Թշնամին մինչեւ իրիկուն շարունակեց ռումբ տեղալ Սբիօնքոբի վրայ։ Մեր զօրքերը դիւցազնաբար կը կռուէին։ Զօր. Ուուտկէյդ, որ նոյն կէտին վրայ կը հրամայէր մեր զօրքերուն, վիրաւորուեցաւ։ (Եւ յետոյ մեռաւ։ Ծ. Խ.) Այն սպան, որ Ուուտկէյդ զօրավարին յաջորդեց իբրև հրամանատար, հինգշաբթի արշալոյսին որոշեց պարպել զայն։ Ես, (Պըլլըր) ժամը (Ը. Ե.) 5ին Զօր. Ուորրընի բանակետղը երթալով, անօգուտ տեսայ երկրորդ յարձակում մը ընել, կամ թշնամիին ալ թեւին վրայ իյնալ։ Ասոր վրայ պատշաճ սեպեցինք մեր զօրքերը Թիւկէլայի հարաւակողմը փոխադրել։ Երեք ժամ վերջը Զօր. Ուորրընի զօրքերը համախմբուեցան Թիւկէլայի հարաւակողմը, առանց անձի, ռազմամթերքի և պաշարի ո և է կորուստ տալու։ Մեր զօրքերու բարոյական կորովին նուազած չըլլալուն մէկ ապացոյցն է նահանջին շատ կանոնաւոր կերպով կատարուիլը։ Ասկէ զատ թշնամին ալ խոստովանեցաւ մեր զօրքերուն լաւ պատերազմիկներ ըլլալը. երբ տեսաւ թէ յաջողեցանք 20 ոտք խորութիւն, և 80 եարտա լայնութիւն ունեցող արագահոս գետ մը մէկ կողմէն միւսը անցընել բազմաթիւ [illegible] ջրի են.։»

ՊՕԷՐՆԵՐԸ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՊԱՏՄԵՆ.— Այսօր (յունվ. 29) հեռագրով [illegible] Սբիօնքոբի պատերազմին, որ յունվ. 24ին սկսաւ։ Նոյն առտուն, ժամը 4ին (Ը. Ե.), Սբիօնքոբի բարձունքին վրայ իրենց պաշտօնը կատարող Պօէր յառաջապահներէն մէկ քանի հոգի յանկարծ մեր բանակետղը եկան, և յուզմամբ պատմեցին թէ Անգլիացիները գրաւած են Սբիօնքոբի բարձունքը։ Անմիջապէս զէնքի դիմեցինք և օգնութիւն խնդրեցինք. բայց չկրցանք ո և է շարժում մը ընել բարձունքին վրայ տիրող թանձր մշուշին պատճառաւ։ Միւս կողմէ հասկցած էինք թէ նոյն օրը արեւամուտին մեր ընկերակից Քաֆիրները փախած էին, և մեր բանակին հաղորդակցութեան թելերը կտրուած էին։ Գիշերը մեծ անձկութեան մէջ անցուցինք։ Առտուն արեւածագին մեր Հայտէնպէրկի և Քարոլինի ջոկատները օգնական զօրքերով սկսան դէպ լեռը յառաջանալ։ Մեր դիրքերուն առջեւ կը բարձրանային երեք սեպ բարձունքներ։ Ձիերնիս այդ բարձունքներուն ստորոտը թողուցինք, և մենք մագլցելով յաջողեցանք բարձունքները ելլել, ուրկէ նշմարեցինք թէ՝ Անգլիացիները զօրեղապէս ամրացուցած են իրենց դիրքերը։ Հասկցանք թէ մեր և թշնամիին դիրքերուն միջեւ գտնուած ընդարձակ դաշտը կարելի չէր արշաւել պարզ հրացանաձգութեամբ, թշնամիին բուռն կրակին մէջտեղ, այլ պէտք էր թնդանօթի օգնութեան դիմել։ Այս միջոցին տեսանք որ մեր Պօէր զինուորներէն երկու ջոկատ եւս Քրուբի, Քրէօզոյի և Մաքսիմի թնդանօթներով կրցեր են ամրանալ երկու բլուրներու վրայ։ Անգլ. զօրքերը սուինով յարձակեցան մեր ընկերներուն վրայ, բայց վերջ ի վերջոյ իրենք ցիր ու ցան եղան։ Այս բուռն և արիւնալից կռիւը, որուն մէջ մեր Պօէր զօրքերը քայլ առ քայլ կը յաջողէին յառաջանալ, շարունակուեցաւ, մինչեւ որ Անգլիացիները ստիպուեցան ճերմակ դրօշակ պարզել։ 150 Անգլիացիներ ստիպուեցան անձնատուր ըլլալ մեր յառաջապահներուն։ Այս պարտութենէն ետքը Անգլիացիները անմիջապէս քաշուեցան էն բարձր բլուրին վրայ, և ուզեցին իրենց դիրքերուն վրայ իյնող Պօէրներուն վրայ յարձակիլ։ Ահա այս բարձունքին վրայ ջարդուեցան շատ մը Անգլիացիներ։ Բայց Անգլիացիները այնչափ բազմաթիւ էին որ սպաննուողներուն տեղը ուրիշներ կը գրաւէին անմիջապէս։ Անգլիացիները կրցան մօտենալ երկրորդ բլուրին բարձունքին, բայց չյաջողեցան աւելի յառաջ երթալ. որովհետեւ մեր մաքսիմ թնդանօթները մէկ կողմէն բուռն կրակ կ'ընէին, և մեր մաւզէրեան հրացանները ճիշդ ու ճիշդ գնտակ կը տեղացնէին Անգլիացիներու կեդրոնին վրայ։ Այս կրկնակ ճնշումին չկրնալով դիմանալ մեր թշնամիները, ստիպուեցան լքանել իրենց դիրքը։ Մեր բռնած գերիները, որոնք աչքովնին տեսան թէ մեր յառաջապահները ո'րքան քաջաբար կը յարձակէին թշնամիին վրայ, անոնց տեղացած կրակէն ողջ ողջ այրելու վտանգով, կը հաստատեն մեր զօրքերուն դիւցազնութիւնը։

ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ.— Լոնտոնէ կը հեռագրուի կիրակի թուով.— «Զինուորական շրջանակներու մէջ ընդհանրապէս կը կարծուի թէ Սբիօնքոբ պարպուած է զայն գրաւող պահապան զօրքին կողմէ, առանց իր պետերուն հրամանին, կամ նոյն իսկ անոնց հրամանին հակառակ։ Սըր Րիտվըրս Պըլլըրի դիրքը շատ վտանգաւոր կը համարուի։ Կը վախցուի որ եթէ նոր պարտութիւն մըն ալ կրէ, իր նահանջման գիծերը կտրուին Պօէրներուն կողմէ։ Այսօր ստոյգ կը նկատուի թէ այն վտանգալից գործողութիւնը, որուն մէջ նետուեցաւ Զօր. Պըլլըր, քաղաքական նկատումներով թելադրուեցաւ իրեն. որովհետեւ կառավարութիւնը՝ Խորհրդարանին բացման օրը կ'ուզէր աւետել Լէտիսմիթի ազատուիլը։ Այս յոյսը ի դերեւ ելաւ հիմայ։ Ընդհակառակն կը վախցուի որ մի' գուցէ Լէտիսմիթ Պօէրներուն ձեռքը անցնի. բան մը որ եթէ իրականանայ, հաւանական կը համարուի որ ստրկայ նշան մը ըլլայ ընդհ. ապստամբութեան մը՝ Բարեյոյսի գաղթականութեան մէկ քանի մասերուն մէջ, ուր Հոլանտական ծագում ունեցող բնակիչները զինուորական ամենախիստ վարչութեան մը շնորհիւ միայն կրցած են հնազանդութեան մէջ պահուիլ։ Լորտ Մէթիւըն, որու ետ կանչուիլը վերջնականապէս որոշուած էր, զանազան ազդեցութեանց շնորհիւ պիտի պահուի իր պաշտօնին մէջ։

ԻՆՉ Կ'ԸՍԷ ՏՕՔԹ. ԼԷՅՏՍ.— «Սբիօնքոբի մէջ Պօէրներուն դիրքը ամէն տեսակէտով ամուր է, ըսեր է տքթ. Լէյտս տեսակցութեան մը մէջ։ Սբիօնքոբ իրարու յաջորդող երեք հովիտներէ բաղկացած է։ Անգլիացիները՝ ատոր էն վարի հովիտը գրաւելու ատեն. կարծեցին թէ Սբիօնքոբի տիրացած են։ Բայց Անգլիացիները կ'երեւի թէ մոռցեր են սա ճշմարտութիւնը թէ՝ Նաբոլի տիրողը չի կրնար Վեսուվ լերան տիրած ըլլալ։ Պօէրները այդ առաջին հովտին մէջ հետազօտիչ ջոկատ մը թողած էին։ Երբ Անգլիացիները մօտեցան. այդ ջոկատը փախաւ, և այս փախուստն է որ պատճառ եղաւ Անգլ. բանակին այն հեռագրին թէ՝ Սբիօնքոբ գրաւուած է։ Պօէրները իրենց բոլոր ուժովը պիտի պահեն Սբիօնքոբը։ Անգլիացիները բան մը պիտի չկրնան ընել հոն, նոյն իսկ եթէ վեցերորդ և եօթներորդ զօրաբաժիններն ալ հոն տանին։ Այս բացատրութիւնները կուտամ, տեղւոյն վրայ իմ ունեցած ծանօթութեանս հետեւանօք։ Պատերազմի դաշտէն ո և է լուր առած չեմ։ Չեմ կրնար ըսել թէ պատերազմը ո'րքան պիտի տեւէ դեռ։ Սա բացայայտ է միայն թէ՝ Պօէրները պիտի պատերազմին մինչեւ իրենց արիւնին վերջին կաթիլը։ Պաշարը և ռազմամթերքը շատ առատ են Պօէրներու մթերանոցներուն մէջ։ Նմանապէս դրամը։» Տօքթ. Լէյտս 50 հազար կը հաշուէ Պօէր զօրքերու թիւը, և կը հերքէ Պօէրներու կորուստներուն վրայ Լոնտոնի թերթերուն մէջ հրատարակուած տեղեկութիւնները, ինչպէս նաեւ Օրանժցիներու և Թրանսվալցիներու միջեւ ցրտութիւն ինկած ըլլալու զրոյցը։ Տօքթ. Լէյտս նոյն տեսակցութեանը սա խօսքերով վերջացուցեր է ժպտագին.— «Լէտիսմիթի մէջ գտնուող 10000 անգլ. զօրքերը, նոյն քաղաքին անձնատուրութենէն ետքը շինուելիք բանտի մը մէջ պիտի բանտարկուին պաշտօնապէս....։»

ՊՕԷՐՆԵՐԸ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ.—Անգլ. զինուոր մը հետեւեալ տեղեկութիւնները տուեր է թղթակցի մը, Պօէրներու գործելու և պատերազմելու եղանակին վրայ.— «Պօէրները շատ հանդարտ էին, ժայռերուն մէջ կը սողոսկէին, մինչեւ որ պահուըտելու տեղ մը գտնէին. և անկէ կրակ կ'ընէին ժամ մը շարունակ։ Ետքը ետ կ'երթային միշտ սողոսկելով, և ֆիֆ մը կը քաշէին խօսակցելով։ Ոմանք ալ կէս ժամու չափ հանգիստ կ'առնէին, յետոյ չորս ոտքի վրայ քալելով նորէն կուգային պատերազմին մասնակցելու։»

ՔԱՐԼՈՍԵԱՆ ԴԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Կուխբուսքոնի (Սպանիա) քաղաքապետը կը հեռագրէ թէ ոստիկանները խուզարկութիւն մը ընելով Բլասէնսիայի մէկ բնակչին տունը, ստորերկրեայ տեղ մը գտեր է 100.000 փամփուշտ, բազմաթիւ հրացան, ռազմամթերք ևն։ Քննութիւն կը կատարուի փութոյ պնդութեամբ։ Գործին մէջ մաս ունեցող 6-7 Քարլոսեանները սահմանագլուխ անցեր են։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒՆԵՐԸ.— Մինչեւ հիմա իտալական երկրորդական վարժարաններու մէջ պարտաւորիչ օտար լեզուներն էին Ֆրանսերէնը, Անգլերէնը և Գերմաներէնը, որոնց մէկը կարող էր ընտրել ուսանողը։ Իտալիոյ կրթական նախարարը մասնաւոր հրամանով մը, վերոյիշեալ լեզուներու կարգին մէջ դնել տուեր է նաեւ վերջին օրերս Սպաներէնը, որուն ասկէ վերջը առաջիններուն չափ կարեւորութիւն պիտի տրուի։ Այս որոշումը որ բաւական աղմուկ հանած է Իտալիոյ երկրորդական ուսմանց շրջանակներուն մէջ, հետեւանք մըն է այն որոշման զոր տուած է Արժանթինի հանրապետութիւնը՝ Իտալերէն լեզուի մասին, զայն հանրապետութեան բոլոր դպրոցներուն մէջ պարտաւորիչ հաշւելով։ Երկու կառավարութիւններուն որոշումը՝ պարտազաներու ստիպումէն առաջ եկած է, քանի որ օրէ օր երկու պետութեանց վաճառականութիւնները եւս քան զեւս սերտ հանգամանք մը կ'առնեն, Իտալացւոց անդադար գաղթելովը Ամերիկայի սպանիախօս երկիրներուն մէջ։ Քիչ ժամանակ առաջ Իտալիոյ Երեսփոխանական ժողովին մէջ տեղի ունեցաւ կարեւոր վիճաբանութիւն մը, ուր երեսփոխան Պր. Օտէսքալքի խօսելով Իտալացի ազգաբնակութեան անդադար դէպի լատինական Ամերիկա գաղթելուն վրայ, խնդրեց կառավարութենէն որ պէտք եղած միջոցները ձեռք առնէ, Արժանթինի մէջ իտալերէն լեզուն (միայն Արժանթինի մէջ 2 միլիոն Իտալացի կան) պաշտպանելու համար։ Կառավարութիւնը, այս միջոցներուն դիմեց, բայց Արժանթին ալ խնդրեց սպաներէնի պարտաւորիչ ուսումը Իտալիոյ մէջ, և այսպէս երկու պետութեանց մէջ համերաշխութիւն գոյացաւ։

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԸ.—Գերմանացի բրոֆէսոր մը Պ. Սուպան, վերջին օրերս Եւրոպայի ժողովրդոց աշխարհահամար մը հրատարակած է՝ ուրկէ կը տեսնուի թէ Եւրոպայի այժմեան բոլոր բնակիչներն կլոր թուով, 381 միլիոն են, մինչ 1870ին ամբողջ ժողովուրդը այդ թուէն 79 միլիոն պակաս էր։ Ուրեմն տարին մօտ 3 միլիոն կ'աւելնայ եղեր Եւրոպայի ժողովուրդը։ Խտութեան տեսակէտով մէկ քառակուսի քիլոմէդրի մէջ 39 բնակիչ կայ, իսկ եթէ մասնաւոր խտութեան գանք Պելժիա 224 բնակիչ ունի մէկ քառ. քիլոմէդրի վրայ, Հոլանտա՝ 152, Բրիտանական կղզիներն՝ 127, Իտալիա՝ 111, Գերմանիոյ կայսրութիւնը՝ 97, Զուիցերիա՝ 76, Ֆրանսա՝ 71, Տանըմարքա՝ 58. Ռուսիա՝ 31, Շուէտ՝ 11 և Նորվեկիա՝ միայն 6։ Ցետոյ հաշուելով այն քաղաքները որոնք առ նուազն 100,000 բնակիչ ունին Բրոֆ. Սուպան Գերմանիոյ մէջ կը գտնէ 29 քաղաք (որոնք առ նուազն 100 հազար բնակիչ ունին), Աւստրիոյ Հունգարիոյ մէջ՝ 6, Պելժիոյ մէջ՝ 5, Սպանիոյ՝ 6, Ֆրանսայի՝ 12, Ցունաստանի՝ 1, Բրիտանական կղզիներն՝ 34, Իտալիոյ՝ 12, Նորվեկիոյ՝ 1, Հոլանտայի՝ 3, Փորթուկալի՝ 2, Ռումանիոյ՝ 1. Ռուսիոյ՝ 16, Շուէտի՝ 2 և Զուիցերիոյ՝ 1։ Ուրիշ ցուցակ մըն ալ մեզ կ'իմացնէ թէ Գերմանիոյ մէջ կան 57 քաղաքներ որոնք 50 հազար բնակչէ աւելի ժողովուրդ ունին։ Աւստրիոյ մէջ՝ 18 քաղաքներ, Պելժիոյ մէջ՝ 10, ի Սպանիա՝ 18, ի Ֆրանսա՝ 34, ի Ցունաստան՝ 3, Բրիտանական կղզեաց մէջ՝ 67, յԻտալիա՝ 27. ի Նորվեկիա՝ 2, Հոլանտայի մէջ՝ 8, ի Փորթուկալ՝ 2, ի Ռումանիա՝ 4, ի Ռուսաստան՝ 50, ի Սերպիա՝ 1, ի Շուէտ՝ 3, ի Զուիցերիա՝ 4։ Ուրեմն Եւրոպայի մէջ կան 308 քաղաքներ, որոնք ամէնքը միասին $56^1/_4$ միլիոն բնակիչ ունին, այսինքն բոլոր բնակչութեան 15 %ը։

Ինչպէս նշմարել կուտայ հեղինակը, այս դարու կէսէն յետոյ քաղաքներու բնակչաց թիւը զգալի կերպով աւելցեր է, և ատոր պատճառը ո՛չ թէ ծնունդներու բազմանալն է, այլ գաւառային բնակչաց դէպի քաղաք գաղթելը։ 1870էն մինչեւ 1897—25 տարիէն քիչ մը աւելի—Եւրոպայի մէջ 50 հազար բնակչօք քաղաքներու թիւը զգալապէս մեծցեր է, 171էն 308ի բարձրանալով։ Այս քաղաքներու բոլոր բնակչաց թիւը կը ներկայացնէ Եւրոպայի ամբողջ ժողովրդին 15 %ը մինչ 1870 թուականին միայն 9 %ը կը ներկայացնէր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ երէկ ընկերակցութեամբ Ա. գործակատար Տէր Ներսէսեան Տիգրան էֆ.ի, կայս. Պալատ երթալով Ա. սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ ի դիմաց ազգին շնորհաւորեց Պայրամի տօնը, և բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին համար, արժանացաւ կայս. մեծարանաց։ Ն. Սրբազնութիւնը ապա այցելութիւն տուաւ արքունեաց հրամանատար Ղազի Օսման փաշայի, Ա. քարտուղար Թահսին պէյի, և պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։ Ս. Պատրիարք Հայրը ի վերջոյ այցելեց Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Սպարապետին, Դատական, Արտաքին, Ներքին և Ոստիկան գործոց վսեմ. նախարարներուն, Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Վսեմ. Սաիտ փաշայի և ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։ Այսօր ալ այցելութիւն կուտայ Բարձր. Շէյխ իւլ Իսլամ էֆ.ին և ուրիշ պաշտօնատարներու։

ՊԱՅՐԱՄԻ տօնին առթիւ Տ. Մեսրոպ և Տ. Բարթողիմէոս Արքեպ.ները երէկ կայս. Պալատ և պետական ատեաններու շնորհաւորական այցելութեան գացին։

ԿԻՊՐՈՍԻ մէջ որբանոց մը կայ, որ Մանչէսթըրի հայ վաճառականներու նպաստով կը պահուի։ Ցիշեալ բարեսէր ազգայինները որոշեր են 10 անոք տղայ եւս աւելցնել արդէն գտնուած տղայոց թիւին վրայ։

ՆՊԱՍՏԻՑ Ցանձնաժողովոյ անդամ Միհրան է. Սէթեան կարի մեքենայ մը և մկրատներ նուիրեր է Վանայ Սալնապատի աղջկանց որբանոցին։

ԵԴԵՍԻՈՅ տեղապահ Անանիա Վրդ. Պատրիարքարան գրած է թէ տեղւոյն եկեղեցւոյն վերանորոգութեան կայս. հրամանը ելած ըլլալով, շինութիւնը ի գլուխ հանելու համար 400 ոսկւոյ չափ գումարի մը պէտք կայ, որուն 130 ոսկին անցեալ տարի ապահովուած էր տեղական միջոցներով։ Պատրիարքարանը հազիւ առօրեայ կարօտութիւններու և դիմումներու կը բաւէ, հետեւաբար չպիտի կրնայ փոխանցում տալ այս խնդրանքին, որ տեղացիներու համար իր մասնաւոր կարեւորութիւնը ունի, յարմար և ընդարձակ աղօթատեղի մը չգտնուելուն համար։

ՈՒՐԱԽԱՌԻԹ լուր մը կուգայ Զմիւռնիայէ։ Կը յիշեն մեր ընթերցողները թէ քանի քանի անգամներ գանգատներ ըրած ենք այս սիւնակներուն մէջ, այդ քաղաքին մէջ ամուսնութիւններու հետզհետէ նուազելուն և նորահաս երիտասարդներու՝ ընտանեկան կեանքի քաղցրութիւններէն խուսափելուն դէմ։ Այս անգամ մեր Զմիւռնիոյ թղթակիցը կը գրէ թէ «հարսանիքները հետզհետէ կ'աւելնան և եթէ այսպէս երթայ մինչեւ բարեկենդան հարսանիքները նմանը չտեսնուած թիւ մը պիտի բարձրանան։» Չենք կրնար ըսել թէ միմիայն լրագրական հրատարակութեանց կը պարտինք այս կեանքի և վիճակի բարեփոխութիւնը։ Զմիւռնիոյ Ս. Առաջնորդը իր խրատականներով ոչ նուազ ոյժ տուաւ այս գաղափարին, և ժողովուրդը դառն փորձէ յետոյ կ'երեւայ որ ինքն ալ զգացած է թէ, ապրելու ամենէն պատուաւոր եղանակը օրինաւոր ամուսնութիւնն է։ Մեզի գրուած այս տեղեկութիւնը այնքան գոհացուցիչ է, որքան ուրախալի երեւոյթ մըն էր՝ երբ Զմիւռնիոյ մէջ ծանօթ ընտանիքի մը զաւակներ, ամուսնութենէ կը խուսափէին իբրեւ դժուարութեամբ լեցուն կեանք մը։

ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ մէջ Ս. Լուսաւորչի անուան նուիրուած Հիւանդանոց մը կայ, որու բացման 22րդ տարեդարձը կատարուեր է անցեալ կիրակի օրը։ Հակառակ անյապատ օդին՝ խուռն բազմութիւն մը ներկայ գտնուեր է այս հանդէսին, որովհետեւ Հոգաբարձութեան կողմէ մասնաւոր ազդարարութեամբ նախապէս խմաց տրուեր է տեղացիներուն։ Երկսեռ բազմութեան մէջ նշմարուեր են նաեւ բաւական թուով օտարազգիներ։ Առաջնորդ Սրբազանը պատարագեր, և մարդասիրութիւնը նիւթ ունենալով գեղեցիկ քարոզ մը խօսեր է. ապա հոգեհանգիստ կատարուեր է Սպարդալեան եղբայրներու շիրմին վրայ։ Այս արարողութենէն յետոյ հիւանդանոցի սրահին մէջ հանդէս մը տեղի ունեցեր է ընդ նախագահութեամբ Տ. Մելքիսեդեկ արքեպ.ի և ի ներկայութեան խնամակալներու և խնամակալուհիներու, հիւանդանոցի բժշկապետ տոքթ. Տիգրան Սպարդալեանի և հրաւիրեալներու։ Երկսեռ ուսանողներ երգեր երգեր, քերթուածներ արտասաներ, և ճառեր խօսեր են։ Նախագահ Սրբազանը հոգեհանգստեան աղօթքով մը փակեր է այդ հանդէսը։ Զմիւռնիոյ առաջին հիւանդանոցը 1801ին հաստատուած ըլլալով, յառաջիկայ տարի կը լրանայ անոր հարիւրամեակը։

ՀԱՆԴԷՍ ԹԱՂՄԱՆ ԵՒ ՕԾՄԱՆ ԵՐԵՄԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿ.Ի Տ. ՍԱՀԱԿԵԱՆՑ

(Մեր Երուսաղէմի Թղթակիցէն)

Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարք Հօր տնօրէնութեամբ հանգուցեալ Տ. Երեմիա Արքեպ.ի մարմինը նոյն օրը բերուեցաւ եկեղեցի, և որոշուեցաւ հետեւեալ օրը կատարել թաղման հանդէսը: Շաբաթ օրը, (յունվար 8) եկեղեցին չքնաղապէս զարդարուած էր. պատարագ մատուցուեցաւ ի պատիւ հանգուցելոյն Աւագ Սեղանը, ուր ըստ կարգին պատարագեց Նորընծայ վարդապետներէն մին: Հանգուցեալ Սրբազանի դագաղը դրուած էր ատեանը, ուր չորս վարդապետներ լաւելեայն քաղեցին չորս Աւետարանները, ըստ Մաշտոցի հրահանգին: Ողջայնէն առաջ Ս. Պատրիարք Հայրը բեմը ելլելով, թախծեալ սրտով կատարեց Օծումը, շրջապատուած չորս Վ.ներէ: Օծումը կատարուելէ վերջ դագաղը դրուեցաւ ատեանը և Ս. Պատրիարքէն սկսելով եպի.ներ վրդ.ներ գացին վերջին հրաժեշտի ողջոյնը առին հանգուցեալ սրբազանէն: Ըստ կանխագոյն ծանուցման թաղման կարգն ու արարողութիւնը պիտի կատարուէր յետ պատարագին ժամը 5ին: Որոշեալ ժամուն, Ս. Վանուցս մեծ զանգակներն սկսան տխրագին ղօղանջել. կէս ժամէն եկեղեցին լեցուած էր երկսեռ բազմութեամբ. Ներկայ էր Ասորւոց եպիսկոպոսը իր չորս վարդապետներով, Յունաց Պատրիարքին աւագ Թարգմանն և արշիտրիագոնը, Ղպտիներու եպիսկոպոսին փոխանորդը, Հապէշ բովանդակ կղերն և հիւպատոսաց ոմանց Թարգմանները իրենց գաւազաններով: Սրբազան Պատրիարք Հայրն էր դարձեալ որ կը նախագահէր իր սիրեցեալ փոխանորդին թաղման հանդէսին, շուրջը ունենալով իր բովանդակ ուխտը, որոնք փոխն ի փոխ կը կարդային պատշաճի շարականները, գրքերն ու Աւետարանները: Եկեղեցւոյ կարգը աւարտելէ վերջ Ս. Պատրիարքը բեմի առաջքն աթոռի մը վրայ բազմած սրտայոյզ ճառով դրբուատեց հանգուցեալ սրբազանի 32 տարիներու մէջ Ս. Աթոռին ըրած բազմադիմի ծառայութիւնները՝ թուրքերէն լեզուաւ, ամէնուն հասկնալի ըլլալու համար. լայո՜ւ ալեզարդ սրբազանը իր լծակից հանգուցելոյն դագաղին վրայ, և լացուց ներկայից շատերը: Ն. Ամենապատուութիւնը դամբանականը վերջացուց հետեւեալ խօսքերով, «Հետեւող եղէք հանգուցելոյն բարի կենցաղավարութեան, աշխատեցէք որ միշտ օգտակար հանդիսանաք Աստուծոյ այս տանը, ինչպէս հանգուցեալը. ծերերը իրենց պարտքերը կատարեցին, աշխատեցան ու քնեցան, այսուհետեւ դուք պիտի լինիք Ս. տանս բազմադիմի գործերու շարունակողները, ջանացէք որ անաղարտ պահէք ու չնսեմացնէք նոխնեաց ձեզ յանձնած իրաւանց պաշտպանութեան դերը:» Սրբազան Պատրիարք Հօր այս հոգեյոյզ խօսքերը մեծ ազդեցութիւն գործեցին շատերու վրայ և արցունքներ խլեցին անոնց աչքերէն: Սրբազան Պատրիարքը շուրջառով և գաւազանով դագաղին հետեւեցաւ մինչ վանուց արտաքին դուռը, ուր շուրջառը և գաւազանը Ներսէս Սրբազանի յանձնելով, Պատրիարքարան ելաւ հանգստանալու: Բարեբախտ զուգադիպութեամբ, օդը յոյժ նպաստաւոր ըլլալով, երկու նկարիչներ կարողացան հանգուցեալ Սրբազանին լուսանկարն առնել ողջոյն հանդիսականներով: Թափօրը յամրաքայլ «Այսօր ժողովեալ» շարականով կէս ժամէն հասաւ Ս. Փրկիչ վանքը, ուր պիտի թաղուէր հանգուցեալը՝ եպիսկոպոսաց դամբարանին մէջ, իր հոգեւոր ծնողին՝ Դաւիթ եպիսկոպոսի շիրմին կից: Վանքին շրջակաները, տանիքները և արտաքին գերեզմանատունը ժողովուրդով լեցուած էր: Էն յուզիչ երեւոյթը սա էր որ, երբ երկու Վրդ.ները Յակոբ և Դաւիթ իրենց վերարկուներն ու վեղարները հանելով իջան գերեզման, հանգուցեալին անշնչացած մարմինը գրկելով յանձնեցին հողին, վերջին անգամ արտասուաթոր աչօք համբուրելով հանգուցեալին թալկացած աչերը, որ միւռոնով օծուած էին: Եկեղեցականներ ու ժողովուրդ վերջին երթաս բարով ըսելով՝ արխուրհամբ համակուած՝ դարձան իրենց տեղերը, հանգիստ և երկնային կեանք մաղթելով պատկառելի Սրբազանին: Նկարագրութիւնս վերջացնելէ առաջ ըսեմ, որ հանգուցեալ Սրբազանը մեծ և պատկառելի տեսք մը ունէր. ճշմարիտ տիպար մըն էր հին եկեղեցականներու, երբ պատարագչի զգեստը կը հագնէր, կարծես Լուսաւորիչն ինքն էր որ յառեան կուգար. շատերը արդէն Լուսաւորիչ մակդիրով կը յորջորջէին հանգուցեալը, սպիտակահեր, երկայն մօրուքը սպիտակ ծնօտին ու այտերուն վրայ մարմնացումն էր Լուսաւորիչ Պարթեւազուն հայրապետին: Հանգի՛ստ ոսկորներուն և երանաւէտ կեանք յաւիտենականին մէջ կը մաղթէ իր հայրենակիցը: Ս.

ՓԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ
ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

1 Փետրուար 1900

Ֆրանսական 3% փոխառութիւն	100. 60
Րէժի	290.
Ֆօնսօլիտ	23.45
Երկաթուղի	128.50
Իտալական 5%	—.—
Պանգ Օթթոման	575.
Սպանիական	—.—
Թրանսվալ	57.25

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՅՐԱՄԻ ՏՕՆԸ

Երէկ առտու մեծ շքով և հանդիսաւոր արարողութեամբ տեղի ունեցաւ Պայրամի հանդէսը: Վեհ. Սուլթանը ժամը առաւօտեան 2ին առեաները փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած, և իր դիմաց ունենալով կայս. Պալատան միւշիր Ղազի Օսման փաշան. Եըլտըզի կայս. Պալատէն Պէշիկթաշի Սինան փաշա մզկիթը գնաց: Ն. Կ. Վեհափառութեան կը հետեւէին բազմաթիւ միւշիրներ, թիկնապահներ ևն. ևն: Կայս. Թափօրին առջեւէն կ'ընթանային 4 թիկնապահներ: Եըլտըզի պալատէն մինչեւ մզկիթը, ճամբուն երկու կողմը խուռն բազմութիւն մը լեցուած էր, որոնց մէջ կը նշմարուէին նաև բազմաթիւ եւրոպացիներ: Վեհ. Սուլթանին անցած ատեն բազմութիւնը «Փատիշահըմ չօգ եաշա՛» կը գոչէր, մինչ ճամբուն քովերը բարեւի կեցող զօրագունդերուն նուագախումբերը Համիտյէի քայլերգը կը հնչեցնէին: Սինան փաշա մզկիթին բակին մէջ կառքերով կը սպասէին Բարձր. Վալիտէ Սուլթանը. կայսերազուն իշխանուհիները, և կայս. կանանոցին աղիկները: Բարձր. Վալիտէ Սուլթանին կառքին մօտ կեցած էր Տարիւս-Սաատէթ-իւշ-Շէրիֆէ-Աղասին: Այ կողմը կարգով կեցած էին պաշտօնի վրայ գտնուող բոլոր նախարարները, իրենց գլուխը ունենալով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը: Վեհ. Սուլթանը մզկիթին մեծ դռնէն ընդունուեցաւ բոլոր Նախարարներու կողմէ, առաջնորդութեամբ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Շէյխ-իւլ-Իսլամ էֆ.ին: Կրօնական արարողութենէն վերջը, որ քառասուն վայրկեան տեւեց, Վեհ. Սուլթանը միեւնոյն շքեղ արարողութեամբ Տոլմա-Պաղչէի պալատը գնաց: Հոն Ն. Կ. Վեհափառութիւնը պահ մը հանգստացաւ: Այս միջոցին պետական և պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարները Պալատին Գահոյից Դահլիճին մէջ հաւաքուած էին: Ժամը 4½ին Վեհ. Սուլթանը նոյն Դահլիճը մտնելով Գահուն վրայ բազմեցաւ: Իր քով ոտքի վրայ կայնած էր Ղազի Օսման փաշա, որ ձեռք ոսկեհուռ շղարշ մը բռնած էր: Նագիպ իւլ-էշրաֆ էֆ.ի կարճ մէկ աղօթքէն ետքը, Բարձր. Մեծ-Եպարքոս Խալիլ Րիֆաթ փաշա, Նախորդ Մեծ-Եպարքոս Սայիտ փաշա, յետոյ բոլոր պաշտօնի վրայ գտնուող և անպաշտօն նախարարները, միւշիրները, փաշաները ևն. Վեհ. Սուլթանին ներկայանալով ոսկեհուռ քղանցքը համբուրեցին և իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին յառաջ կայս. Գահոյից: Յետոյ Բարձր. Շէյխ-իւլ-Իսլամ էֆ.ն ներկայանալով Վեհ. Սուլթանին, ծունր դրաւ և համբուրեց Ն. Կ. Վեհափառութեան քղանցքը: Շէյխ-իւլ-Իսլամ էֆ.ն շրջապատուած էր Շէրիֆ Բարձրագոյն Խորհուրդին անդամներով: Յետոյ Վեհ. Սուլթանը ուրիշ սրահ մը անցնելով. Իր ներկայութեանը ընդունեց պալատական պաշտօնատարները: Ժամը 7ին Ն. Կ. Վեհափառութիւնը շքեղ կառքով մը Տոլմա Պաղչէէն Եըլտըզի Պալատը գնաց, Հաճի Հիւսէյին Աղա Պայըրի ճամբով, որուն մայթը կը գտնուի Տոլմա Պաղչէի Պալատին ճիշդ դիմացը:

Արարողութեանց պահուն Տոլմա Պաղչէի Պալատին Գահոյից Դահլիճին մէջ կը գտնուէին դեսպանական մարմինէն Ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսդան՝ իր Բ. Թարգմանով: Բարձր. Ջարթորեքի իշխանը՝ ընկերակցութեամբ կայս. Թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշայի, Անգլիական դեսպանին կինը Լէտի Օ'Քոնըր, Ռուս դեսպանատան Ա. Թարգման Պ. Մաքսիմօֆ և դեսպանին եղբօրաղջիկը Օր. Զինովիէվ: Կայս. Պալատան արարողապետ Իպրահիմ պէյ Վեհ. Սուլթանին բարեւները մատոյց ներկաներէն ոմանց:

—Ինչպէս երէկ առտու գրած էինք, Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Պայրամի տօներուն առթիւ, առջի իրիկուն ազատ արձակուեցան 30 այր և 2 կին բանտարկեալներ, որոնք իրենց պատժոյն 2/3 մասը լրացուցած են: Դատական պաշտօնատունը հեռագրեց նաեւ գաւառներու վարչութեանց, որպէս զի իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը աւարտած բանտարկեալները Պայրամի տօնին առթիւ ազատ արձակուին:

—Պայրամի տօներուն առթիւ պալատական պաշտօնատարներու միջոցաւ Համազգային Անկելանոցի աղքատ տղայոց նուէրներ բաշխուեցան:

—o—o—

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ.— Գերման դրամատէրերու խումբը, կ'ըսէ Մօնիթէօռ, որ Քոնեա-Պաղտատի երկաթուղիի գծին հետ, Պաղտատ-Խանքինի (Պարսկական սահմանագլուխ) գծին մենաշնորհն ալ խնդրած էր, որոշած է վերստին դիմումներ ընել այդ նպատակով: Պաղտատ-Խանքինի գծին հասոյթը պիտի գոյանայ ամէնէն աւելի 120,000 Պարսիկ ուխտաւորներէ, որոնք ամէն տարի Քէրպէլա կ'երթան:

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Վեհ. Սուլթանը Ականակուռ Մէճիտիէ պատուանշան շնորհեց սեննեկալետ Բաղըլ պէյի, և Միջերկրականի Օսմ. տորփիլին հրամանատար ծովակալ Հասան Րամի փաշայի:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանին տնօրէնէն և Բերայի Նախնական դատարանին Հուգուգի Բ. ճիւղին նախագահ Քեազիմ պէյի Պալայի աստիճան տըրուեցաւ:

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Գարասի (Պրուսա) գաւառէն Պոլիս, Հանրային Պարտուց վարչութեան ղրկուած թղթատարական պայուսակէ մը 700 Օսմ. ոսկի գողցուեր է: Թահքիքատ այս լուրը տալով կ'ըսէ թէ քննութիւն բացուած է գողերը գտնելու համար:

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Այս օրերս Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ կը խօսուի Ս. Ֆասուլեաճեան էֆ.ի սնանկութեան վրայ: Կ'ըսուի թէ յիշեալ վաճառատան հրապարակին վրայ ունեցած պարտքը շատ մեծ չէ, և թէ եւրոպական գործարաններու 2,000 ոսկիի չափ պարտք մը ունի: Զրոյց կը պտտի թէ պահանջատէրերը կասկածելով որ Ս. Ֆասուլեաճեան այս գործին մէջ ընկերներ ունի, Ծովային Առեւտրական դատարանին պիտի դիմեն սնանկութեան խարդախութիւն ըլլալը հաստատելու համար: Ս. Ֆասուլեաճեան ասկէ առաջ անգամ մըն ալ սնանկացած է եղեր Իզմիրի մէջ:

ՅՈՒՆԱՐԷՆ Քօնսթանթինուբօլիս լրագիրը, որ անպայման կերպով դադարման դատապարտուած էր, առջի օրը սկսած է հրատարակուիլ:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Յունվար 6ի առտուն Քըլի մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է, և ո և է վնաս չէ պատահեր:

ՄԱՐԶՈՒԱՆԻ մէջ Ալաճա գործելու արհեստը բաւական յառաջացած էր, այնպէս որ նոյն գաւառի բնակիչներուն ⅕ը այս գործով կը զբաղէին իրենց ապրուստը ճարելու համար: Սակայն բաւական ատենէ ի վեր Ալաճա պատրաստողներէն ոմանք զանազան խարդախութիւններ ևն. ի գործ դնել սկսելով, յիշեալ կերպասին յարգը օրըստօրէ նուազած էր և 1500 է աւելի գեղջկուհիներ անգործ մնացած ըլլալով, 3000 աղքատ գործաւորներ թշուառ վիճակի մը մատնուած են: Թուրք թերթ մը տեղւոյն Թաղապետութեան կ'առաջարկէ տուգանք առնել այն ամէն անձերէ, որոնք այդ կերպասը խարդախութեամբ կը պատրաստեն, և միւս կողմէն կնքել անխարդախ ապրանքները:

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ.— Եալովայի շրջակայ Գօրու գիւղին մէջ անցեալ ուրբաթ օրը հրդեհ ծագելով 65 տուն այրեր են: Տեղական իշխանութիւնները վանդակ միջոց իր ձեռք առնելով հրկիզեալները ապահով տեղերու մէջ հաստատեր և ամէն տեսակ օգնութիւն ըրեր են: Իզմիրի մօտ Թէրէքէ գիւղին մէջ ալ վերջերս տուն մը այրեր է:

ԲԱՂՂԱՑԻՆ հանգստեան թոշակի սնտուկին ամսական վճարումներու կանոնաւորութիւնը ապահովելու համար, Պետական Խորհուրդը որոշած է երկաթուղիի քիլոմեթրի երաշխաւորութեան գումարին յատկացուած տասանորդի հասոյթէն աւելցած մասը և ուրիշ մէկ քանի հասոյթներ յիշեալ սնտուկին վարչութեանը յանձնել: Նախարարաց Խորհուրդին յանձնուած է այս խնդիրը:

ԿԱՅՍ. ԻՐԱՏԵՒՈՎ Ֆրանսայի Բազմարուեստեան վարժարանին շրջանաւարտներէն Պ. Լէոն Ֆօռ Պոլսոյ Գեղարուեստից վարժարանին գիտութեանց օգնական ուսուցիչ կարգուած է: Պ. Ֆօռ յիշեալ վարժարանին մէջ 2,500 ղրշ. ամսաթոշակով 3 տարի պիտի պաշտօնավարէ:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ աւստրիական հիւպատոս անուանուած է Պ. Անթօան Շաֆտան, Պ. Հաւրիի տեղ:

ԱՐԿԱԾ.—Առջի օրը, Բերա, Թէփէ Պաշիի մէջ, սրարշաւ անցնող կառք մը Մարիա անուն կին մը կոխոտեց. որ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ
ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԱՆԳԼ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Յունվար.—Երեսփ. Ժողովը առանց միջադէպի սկսաւ գահաճառի ուղերձին վիճաբանութիւնը: Մէկ քանի բանախօսներ յայտարարեցին թէ՝ պատերազմը անխուսափելի և անհրաժեշտ էր, և թէ պէտք է շարունակել զայն մինչեւ որ նպաստաւոր ելքի մը յանգի: Ընդդիմադիր Պ. Ֆիցմօրիս պարսաւանաց քուէ առաջարկեց կառավարութեան բռնած դիրքին համար: Լորտերու ժողովը ընդունեց ուղերձը: Լորտ Սալզպըրի յայտարարեց թէ պատեհ ժամանակը չէ կառավարութիւնը քննադատելու: Այսպիսի պարագաներու մէջ ամէնքը պէտք է միաբանին պետութիւնը ազատել այն դժուար կացութենէն որ չի կրնար շարունակուիլ: Լ. Ռոզպէրի դիտեց թէ լորտերը պէտք է իմանան կառավարութեան դիտաւորութիւնները:

ԼՈՆՏՈՆ, 31 յունվար.—Երեսփ. Ժողովը շարունակեց վիճաբանիլ Պ. Ֆիցմօրիսի առաջարկին վրայ: Ընդդիմադիր կուսակցութեան բանախօսները բուռն կերպով քննադատեցին կառավարութիւնը, զոր պատասխանատու կը բռնեն երկրին գտնուած խիստ դժուարին կացութեան, և յայտարարեցին թէ Խորհրդարանը չպիտի հաւանէր պատերազմին, եթէ նիստի հրաւիրուած ըլլար: Աւելցուցին սակայն թէ կ'ուզեն օժանդակել կառավարութեան ջանքերուն, գոհացուցիչ կերպով վերջացնելու համար պատերազմը: Պ. Պրօտրիք բուռն կերպով քննադատեց ընդդիմադիրներու ընթացքը, յայտարարելով թէ ներկայ պարագաներուն մէջ երկիրը ձանձրացուցիչ, երկար վիճաբանութիւններ չուզեր: Խնդրեց միայն որ Խորհրդարանը պէտք եղած միջոցները հայթայթէ, յաջող ելքի մը յանգեցնելու համար Թրանսվալի դէմ պատերազմը: Պ. Պրոտրիք աւելցուց թէ՝ հակառակ այս օրուան բողոքներուն, ընդդիմադիր կուսակցութիւնը բնաւ բան մը ըրած չէ կառավարութեան օգնելու, ըրած հայրենասիրական ջանքերուն մէջ: «Պ. Ֆիցմօրիսի առաջարկը քաջալերութիւն մըն է Պօէրներուն» եզրակացուց Պ. Պրոտրիք:

—Իռլանտական կուսակցութիւնը որոշեց Երեսփ. Ժողովին առաջարկ մը ներկայացնել գահաճառի ուղերձին նկատմամբ, որուն մէջ կ'ըսուի թէ ժամանակը եկած է այս անիրաւ պատերազմը վերջացնելու Թրանսվալի և Օրանժի անկախութեան հիման վրայ:

—Տէյլի Քրօնիքլ կ'իմանայ թէ Նախարարաց Խորհուրդը շաբաթ օրը վիճաբաներ է Նաւատորմը շարժման մէջ դնելու խնդրոյն վրայ: Որոշած է միայն որ ութերորդ զօրաբաժինը Հարաւ. Ափրիկէ չմեկնի, մինչեւ որ ծովեզերքներու պաշտպանութիւնը աւելի ապահովուի նաւային միջոցներով:

—Ալտըրշօթի բանակետղը անմիջական հրահանգ մը եկաւ, որով կը հրամայուի որ հեծելազօրաց չորրորդ կիսաբաժինը պատրաստ ըլլայ անմիջապէս նաւ նստելու:

—Բէյր-Թաունէ Տէյլի Մէյլի կը հեռագրուի թէ՝ Զօր. Պուլըր Զօր. Ուորրընի զօրքերուն առջեւ կարդացեր է արքայական պատգամագիր մը, որով թագուհին հիացում կը յայտնէ անոնց ընթացքին համար: Զօր. Պուլըր ի վերջոյ բանախօսութիւն մը արտասանեց, որու մէջ կ'ըսէ թէ կը յուսայ որ անգլ. զօրքերը շուտով մը Լէտիսմիթ մտանեն (.):

—Զօր. Պուլըրի անյաջողութեան լուրը քաջութեամբ ընդունուեցաւ Լէտիսմիթի մէջ:

—Զօր. Պուլըր կը հեռագրէ թէ՝ գնդ. Թըրնի Քրոֆթ որ Սփիոնքոփի նահանջը հրամայեց, ո և է պարսաւանքի արժանի չէ. իր դիրքը հիանալի եղած է:

—(Պաշտօնական) Սփիոնքոփի ճակատամարտին մէջ Անգլիացիներու յաւելուածական կորուստն է 139 մեռեալ և 392 վիրաւոր, 59 հոգի ալ գերի բռնուած են: Պօէրներու կորուստն է 53 մեռեալ և 120 վիրաւոր:

—Քիմպըրլիէն կը հեռագրուի թէ՝ Պարքլի Ուեստի բոլոր Անգլ. հպատակները զինուոր գրուած են Պօէր բանակին մէջ ծառայելու համար: Քիմպըրլիի ռմբակօծութիւնը կը շարունակուի:

—Մարէշալ Րոպէրդս կը հեռագրէ պատերազմական պաշտօնատան թէ՝ կացութիւնը փոխուած չէ:

—Պօէրները կը զօրացնեն իրենց դիրքերը Լէտիսմիթի շուրջը:

—Բէյր-Թաունէ մասնաւոր հեռագիրը կը հաստատէ Մէյֆքինկի պաշարումը վերցուելու լուրը:

ՊԵՐԼԻՆ.—Տքդ. Լէյտս, Թրանսվալի ներկայացուցիչը, Բեդերսպուրկ պիտի երթայ: Պերլինի մէջ գտած ընդունելութիւնը մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ եղեր է Լոնտոնի մէջ:

ՔՈԼԷՍՊԵՐԿ.—Պօէրները ետ մղեցին Անգլիացիներու կողմէ երկու անգամ եղած յարձակումները: Երկու կողմէ զգալի կորուստ կայ:

ՍՓԻՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿԵՏՂ.—Յունվ. 24ին երբ Անգլ. հետեւակազօրքը Թապա-Միամա (Սփիոնքոփ) հասաւ, թշնամին կրակ տեղացուց անոր վրայ: Նահանջը գիշերը հրամայուեցաւ և տեղի ունեցաւ: Անգլիացիներու կորուստը մեծ է: Մինչ Զօր. Ուորրընի զօրքերը յաջող կերպով կը կատարէին նահանջը՝ Թիւկելայի հարաւակողմը, Պօէր թնդանօթ մը կրակ ըրաւ Անգլ. կամրջանաւին վրայ, առանց ո և է վնաս պատճառելու: Պօէր թնդանօթը լռութեան դատապարտուեցաւ Անգլ. ծովային թնդանօթներու կողմէ:»

ՊԵՐԼԻՆ.— Ալլկէմայնէ Զայթունկ կը հրատարակէ Գերման կայսեր ծննդեան տարեդարձին օրը տրուած պաշտօնական հացկերոյթին մէջ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր արտասանած բաժակաճառը:—«Ի նշան անկեղծ սիրոյ, և անխախտ հաւատարմութեան դէպի գինակցութիւնը, կը խմեմ իմ հաւատարիմ բարեկամիս, Վիլհէլմ կայսեր կենացը:»

ԲԷՆԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Հրդեհի մը մէջ 7 հոգի այրեցան: Բազմաթիւ վիրաւորեալներ կան, որոնց մէկ քանին ծանրապէս:

ՓԱՐԻԶ.— Պատժական դատարանը անպարտ արձակեց Պ. Էմիլ Զօլան, որ իբրեւ գրպարտիչ ամբաստանուած էր Պ. Ժիւտէի կողմէ:

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 1 Փետր.— Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Թրանսվալի պատերազմին սկիզբէն մինչեւ այսօր Անգլիացւոց կորուստներն եղած են 10,493 հոգի:

—Կը հաստատուի երեկուան այն հեռագիրը թէ Րապէրթ և Քիչընըր լորտերը նոր յատակագծի մը համաձայն Օրանժի Ազատ երկրին վրայ պիտի յարձակին 60,000 զօրքով և 250 թնդանօթով:

—Լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ կը հաստատուի թէ՝ Տքդ. Լէյտսի Եւրոպայի մէջ ճամբորդելուն նպատակն է, իր կառավարութեան կողմէ պետութեանց միջամտութիւնը խնդրել, հաշտութիւն գոյացնելու համար: Մէկ քանի անգլ. թերթեր նոյն իսկ կ'ըսեն թէ ի մօտոյ բանակցութիւնները պիտի ըլլան այդ մասին:

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Շար. նուիրատուութեանց ցանկ. ամսոյ

Յակոբ Ճիլաճեան 108, Տկն. Սիմա Գույումճեան 101, Կարապետ Կէօզիւմեան 100, Մկրտիչ Սերվեան 100, Իրմէնեան և Մաղաքեան ընկ. 100, Երկու բարեսէր քոյրեր բնակեալ Սկիւտար Իճատիյէ 95, Սէմէրճեան-Տուտեան 95, Մաքրմեան-Միրթանճեան 89, Ոսկերիչ մի քանի ազգայինք վասն որբոց 80, Բարեսէր Տկն. մը 80, Ղազարոս Միքայէլեան 60, Օննիկ Վարժապետեան 60, Պօղոս Գրլըճճեան 60 ղշ: Գրիգոր Անլեան Աստարաքցի ի յիշատակ իւր վաղամեռիկ որդւոյն Ներսէսի, Բարեպաշտուհի Տկն. մը, Նշան Հանէսեան, Յեսու Շամտանճեան, Գրիգոր Շամտանճեան, Ղազարոս Գալայ-

ճեան, Միքայէլ Աստեան, Խաչիկ Ալեքսիվէրեան, Պաղտասար Տէր Յիրմէնճեան, Յովհաննէս Հանէեան, Պետրոս Գալանճեան 54ական զրուշ։ Մեսրոպ Ֆէնէրճեան, Տքդ. Կարապետ Մուրատեան, Ղուկաս Զօփուրեան, Մհերան Մէրամէթճեան 40ական զրուշ։ Գրիգոր Փափազեան հացագին, Եղիա Ք. Կիւմիւշճեան հացագին, Բարեսէր ումն, Սուքիաս Բէյիլեան, Խաչիկ Ղազարոսեան, Գաւնիկ Գալաճեան, Լևոն Սահակճեան, Մարտիրոս Ալճալրեան արվամի կեսարացի, Սեդրակ Խարաճեան, Տքդ. Կոմիտաս Օրմանեան, Մովսէս Տէր Մովսէսեան, Խաչիկ Խորասանճեան, Կարապետ Խորասանճեան, Զգօն Խորասանճեան, Զարեհ Խորասանճեան, Կոպեռնիկ Կէվրէկեան, Շընորհք Նագաչեան, Պօղոս Գալֆայեան, Ներսէս վարդապետ Դանիէլեան Մաքսուտ Մէրամէթճեան, Միհրան Անտօնեան, Միասք Մերկերեան 20ական դչ։ Ընդ. Ալլահվէրտի 10 զրուշ։

Հոգաբարձութիւնս չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Մարտ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ ատաղձով Արժ. Տ. Գաբրիէլ քահանայ Խանճեան փափաքելով չարունակել բարեյիշատակ Տէր Խաչատուր քհնյ. Տէր Գաբրիէլեանի մահուամբ ընդհատեալ հացագնի նուէրներու հանգանակութիւնը, գրասենեակս յանձնած է 975 դահեկան՝ զոր 1899 տարւոյ համար հանգանակած է քան հետեւեալ ցուցակի։

Արժ. Տէր Գաբրիէլ քհնյ. Խանճեան 20 զրուշ, Տիգ. Հայկանոյշ Գր. Թօրալեան 40 զչ. Հրանոյշ Ա. Թօրալեան 30 զչ։ Տ. Աննա Ն. Պալիրեանեան, Ագապի Տէր Ներսէսեան, Էֆէմիկ Սրմաճեան, Ազաւնի Ց. Մուրատեան, Բրլանդի Ն. Սէֆէրեան, Մ. Թահմազուեան, Ա. Բուսեռակ Կ. Պատմաճեան, Մանրիկ Ն. Ֆրէնկեան, Պեզիկ Մ. Միքայէլեան, Թեզիզ Ի. Յովհաննիսօֆ, Արտեմ Մ. Անդրէասեան, Զարուհի Բ. Աւետիսեան, Բերքոն Մ. Հէքիմեան, Ակիւլինէ Ց. Մուրատեան, Էպրուկ Մ. Միքայէլեան, Ազաւնի Համբարձումեան, Նեմզուր Ձ. Ֆրէնկեան, Սրբուհի Ց. Ազնաւուրեան, Սօֆիկ Ց. Փափազեան, Նուրիձա Գ. Տիլսիզեան, Նեմզուր Մ. Սմբատեան, Սանթիկ Կ. Աւետիսեան, Տալիդայ Բաժուքճեան, Մանրիկ Կ. Էվրէնեան, Ազաւնի Կ. Խաչատուրեան, Վերժին Ն. Ճէզվէճեան, օր. Սրբուհի Ոնճեան, Օր. Պատրոնիկ Աւետիսեան, Բարեսէր ումն, Բարեսէր ումն, Մհի Ցարութիւն Արխանեան, Պօղոս Շիրինեան, Արտաչէս Գր. Թօրալեան, Գուրգէն Ա. Թօրալեան 20ական զրուշ։ Տիկ. Թագուհի Տէր Ներսէսեան, Մարիամ Միսլեան, Կիւլիզար Միսլեան 15ական զչ։ Արշակուհի Խաճատրեան, Պիտատ Մ. Սէվլեան, Զարուհի Պ. Աւդէր, Սօֆիկ Գ. Նորատունկեան, Վերժին Մ. Բէշտիմալճեան, Շահնար Թատալճեան, Տիրուհի Գաբամճեան, Եղիսաբէթ Ց. Խաեան. Մենուհ Ա. Քիրիկեան, Մալվինա Գավուքճեան, Օր. Արտաքի Վարժապետեան Մխիթարեան Տօղրամաճեան, Էլիզա Պէզազեան, Երմոնուհի Պէզազեան, Համբարձում Ցարութիւնեան, Բարեսէր ումն, 10ական զրուշ։

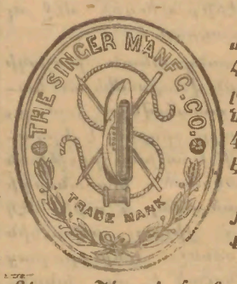
Ընդ. ամէնը տասն և չորս հազար երկու հարիւր վեց ու կէս զրուշ։

(Շարունակելի)

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱԹԻԶ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՇԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները գուտ անգլ. պղպատեայ տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհս ամէն կողմ տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշիկարները յոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝

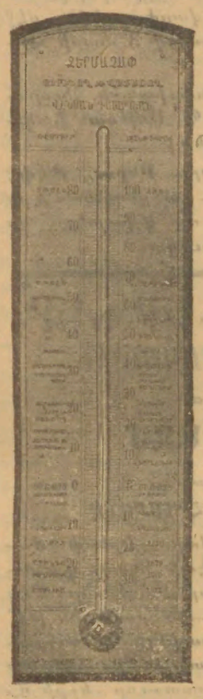
Բերա, Շիսակ ճամբայ, Կալաթա–Սէրայի դիմաց։
Կալաթա, Սինկէր խան, Թիւնէլին եռեւ, և Թրամուէյի կայարանին դիմաց։
Պոլիս, Սուլթան–Համամ թիւ 2, և Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի սթասիոնին դիմաց թիւ 13։

Կեղծարէն զգուշանալու համար վերի նշանիս ուշադրութիւն դարձնել կ՚խնդրենք։

ՀԱՅԵՐԷՆ ՁԵՐՄԱՉԱՓ

ՎԵՐՋԻՆ ԱՍՏԻՃԱՆ ՁԻՇՏ ԵՒ ՉԳԱՑՈՒԻՆ

ՀԱՑԵՐԷՆ ԾՆՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ ԲԱՑԱՏՐՈՒԱԾ

Այս Հայերէն Ջերմաչափը պզտիկ մասնաւոր խնամով պատրաստած է Վէնան էֆ. Գասապեան, մայրաքաղաքիս ամենէն հին և պատուաւոր դեղավաճառը, չատ տեսակներու բաժնուած բլալով, ալ և այլ գներով կը ծախուի, Կ. Պոլիս, Պահէմ–Գարու թիւ 7 Գասապեան դեղավաճառատունը։

Հիդինակը այս չերմաչափը ճոխ ծանօթութեամբ պատրաստած է։ Այս նորահնար չերմաչափը անոր համար ճիշդ է, որ անդին պարունակող ապակեայ խողովակին ներքին մասն ու արտաքին ստորաբաժանումները վերջին ատիճան համաձայն են իրարու և անոնց ճշդութիւնը վաւերացուած է Բարիզի ու Պերլինի օդերեւութաբանական հաստատութիւններէն։ Գիներն հետեւեալներն են՝

Ծանօթագրուած՝ մեծագոյ 20—25 դչ։
» տափարակագոյ 12—14—16—18 »

Գասապեան դեղավաճառատան մէջ կը ծախուին մեծագանակ եւ փոքրագանակ, ամէն կարգի բժշկական և քիմիական գեղեր, անգլիական, Ֆրանսական, ու իտալական պատրաստ դեղերու, հանքային ջուրերու, ընտիր գինիներու ամէն տեսակները։ Զուտ ձկան իւղեր, լասթիքներ և բժշկական ու վիրաբուժական գործիքներու ճոխ հաւաքածոյներ, եւն. եւն։ Գասապեան յանձնարարութիւններու փոխարժէքն ու ճամբու ծախքը պէտք է կանխիկ ղրկել։

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՍՏԱՏԵԱԼ ԲՈՐԻՋ, ՊԱՆՔ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 15

ՀՐԴԵՀԻ ԶԻՒՂ		ԿԵԱՆՔԻ ԶԻՒՂ
ՀԻՄՆԱԿԱՆ	1828 L'UNION DE PARIS	ՀԻՄՆԱԿԱՆ
1828		1829

Դրամագլուխ և Պահեստ Ֆր.	94 Միլ.	Դրամագլուխ և Պահեստ Ֆր.	135 Միլ.
Հատոյթ 1896 տարւոյ	» 18 »	Հատուցուած վնասներ	» 90 »
Հատուցուած վնասներ	» 215 »	Ապահովագր. գումարներ	» 246 »

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ գործակալութեան Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԻՔԼԵԱՆ
կեանքի ճիւղին Տեսուչ Տ. ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թանրապրուն խան, Օսմ. Պանկային դիմ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՕԳՏԱԿԱՐ

Ամէն ոք կրնայ իր կեանքը ապահովագրել կամ պահեստներուն օժիտ կամ դրամագլուխ հայթայթել չաթթական վճարումներով, սկսեալ 2 դահեկանէ, և այս ամէնն առանց բժշկական քննութեան։

ԱՅՍ ՏԵՍԱԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԴՐՈՂՆ Է

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔՏՈՐԻԱ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՐԿԱՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԱՐՔԱՑԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱՒ 1853։Ն

Դրամագլուխ և պահեստք 239,189,580.—Ապահովագր. դրամագլ. 870,644,476

Վէրջերս արված.—Միմիայն մէկ տարի չաթթական մէկ փր. վճարելով մարդ ցկեանս կ՚ապահովագրուի, ընդունելու համար՝

1º. 10.000 փր. եթէ մահ պատահի. 2º. 15,000փր. ի հասոյթ մը. եթէ խեղութիւն պատահի. 3º. 200 օր, 5 փր. ամէնօրեայ հատուցում մը, ի դէպ առժամանակեայ խեղութեան ծովու կամ երկաթուղւոյ, թրամուէյի և թիւնէլի արկածներու հետեւանքով։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՑՈՒՑՈՒԻՉ	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Բակորեան Խան Թիւ 71 Ղալաթիա.	Բակորեան Խան Թիւ 12, 13 Պոլիս.

Դրամատուն Օսմանեան կայս. Պանքան։
կը փոխառուին գործակատար—պաշտօնեաներ։ 52—23

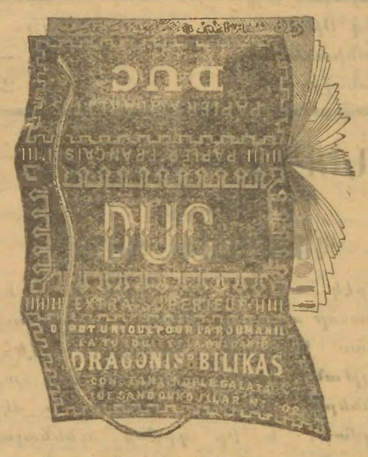
ՎԷՆԱՆ ՅՕՑՄԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԱԿՆ. ԵՒ ԱՎՃԱԲԱԿՆ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբուս, Ճէյլալ Պէյ խանի կից, թիւ 1. Ձիֆթէ Սքէյէր մաղազասը

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ ակնաբուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ և ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ա. էն տեսակ կակուղ և կարծր լաստիչէ (քաուչուկ) առարկաներ, աճուկի կապիչներ (ֆասէթ պաղը), տեսակ տեսակ դրեհներ (էէքսկո), ելեկտրական մեքենաներ, չերմաչափներ, հիւանդիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադիտակներ (միքրոսքոփ) փոքր և մեծ մանրադիտակի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատան մէջ։ Գիները խիստ ածան։

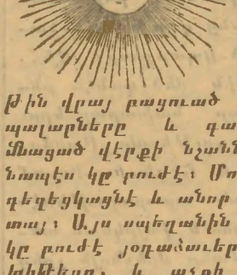

Այս սիկառի թուղթին կիզծը հանուած ըլլալով, կը ծանուցանենք մեր յաճախորդներուն որ Տիւք անունը չկրող թուղթերուն կարեւորութիւն չի տան և անոնցմէ չգործածեն։ 50—28

ԲԵՐԱ—ԲԱԼԱՍ

Պ Ա Ռ—Բ Ա Լ Ա Մ

Ծանուար 1/13ի չարաթ օրը տեղի ունենալու Պառ Բալասի սրահներուն բացումը, որունք Բերա Բալասի մէջ կը գտնուին։ Պառ Բալասի մէջ կը գըտնուին պիլառտօի, ընթերցման և ուրիշ սրահներ, ամերիկեան ըմպելիներ, ընտիր չքաղեցիան մը, Սանտուիչ եւն. եւն. Ամէն օր ժամը 5էն 7, 9էն 2 մեծ սրահին մէջ գտնուող եւրոպական դաշնակը նուագահանդէսներ կուտայ։ Մուտք Բերա Բալասի մեծ դռնէն կամ թօզ Քօրարան փողոցին առաջին դռնէն։ 12—7

Այս անունը կրող սպեղանին կրնուժէ մորթին վրայ յառաջ եկած բոլոր ուռոյցքները, ադամանդները, խոցերը, չոր և թաց պզուկները, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ մորթային ախտերը։ Ամէն տեսակ մորթային ախտերու համար, անոր բազմաթիւ կեղծերը ելած են։ Ուստի բուն իսկ Զավուշ Օղլուի Թուղթը ճանչնալ համար, խարխափ նշանը կըրող թուղթերուն ամէն մէկ թերթին վրայ՝ առանց մեկնելի՝ և կնիքի ձեւով այդ նշանը, և Թուրքերէն լեզուով «Զավուշ Օղլու» գրուած պէտք է ըլլայ։ Դարձեալ «Մարմարայ» անուն սիկառի թուղթերը՝ պէտք է դիտել թէ «Զավուշ Օղլու»անունը և երկու սև նշան կը կրեն։ 78—58

ԲԱԶԷ

Մանուտ փաշա, Ալպատէֆ. խան, թ. 5-6

ՇԻՒՔՐԱՆ

Համիտիյէ բիւրպի, քրամուէյի գծին վրայ, թիւ 7

Հայ Պանատատուճ պատրաստ եւ չարփոս վրայ ճանկերթիոց

Տեա՛ք,

Քաղաքերէնէ՝ ապէսչէն չեռաբլուֆեան մը

Եթէ կը փափաքիք ճաշակաւոր, ժամն և գրամ ֆրանսական և անգլիական կերպասներէ հագուստ ունենալ, պիտի ֆասուէք, կրնաք ուրիշ տեղ գիմէք։ Հրակայ—գերման ոսկեզօծ վաճառատանց սպասքերը, դուբ ալ դիտեք թէ Աւստրօ—գերման գործարանաց սառչին արտադրութիւններն են, իսկ տեղական խոնաթպանիներ՝ իրենք ալ չդիտեն թէ ինչ կը ծախեն, որովհետեւ հրապարակէն կը գնեն չբանան սուղ գներով . . . .

Հաճեցէք այցելել մեր վաճառատուները, և գնահատել մեր առաւելութիւնները։

Ահա մեր գներն.

Քօթիմ	400է 240 դրուշ
Որքանկօվի ժիլէ	160—240 »
Փարտեսիւ	120—170 »
փանթի ապտ	30—80 »
Տղու հագուստ	25—60 »

Ասկարիպէթիէն չկայ.—Նորգոթիէն ձրի։

ԹԻՒԸ 2 ՂՐՈՒՇ

ՔՐԼՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 200,000,000 ՖՐ.

Ամբողջապէս վճարուած

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 50,000,000 ՖՐ.

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ՝ Հայաճեան խան. Գարաքեօյ, Կամաւրջին մօտ. Դեպ-Գործակալութիւն, Պոլսոյ կողմ Սուլթան-Համամ,

ՔՐԼՏԻ ԼԻՕՆԷՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւն։ Փոխատուութիւն կ՚ընէ արժէթղթոց վրայ։ Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ՝ և փոխարէն աւանդ թողուած արժէթուղթերու։ — Ֆրանսական ու օտար զանազան հրապարակներու վրայ չքնաբերութեան կը դնէ ՓՈՒԱՆԱԿԱԳԻՐԵՐ և ՎԱՐԿԱԳԻՐԵՐ։ —Պօրսայի հրամաններ կը կատարէ։ —Կարողներ կը վճարէ։ —Պայմանաժամով ՄՈՒՐՀԱԿՆԵՐ կուտայ, որոշեալ պայմաններով։ —Արժէթուղթերը կ՚ապահովէ։ —Դրամ կ՚ընդունի Ջէյրի հաշուով։—ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ վարձու կուտայ։ —Աւետարանի տոմսերու, բեռնագրերու և փոխանակագրերու արժէքը կը գանձէ։

ՊՈԼՍՈՑ Դեպ-Գործակալութիւնը կը կատարէ ամէն տեսակ սեղանաւորական գործեր։ —Ապրանքի վրայ փոխատուութիւն կ՚ընէ։ —Ապրանք կ՚ընդունի թէ՛ իբրեւ անպայման աւանդ պարզ մերդոդչէք ստանալով, և թէ յանձնակատարութեամբ՝ ի Պոլիս կամ արտասահման վաճառման համար

Ժ. ՄԱԹԷՅ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐ

Եւ վայրէ ոնատուին մէջէն հանելերկաթէ արկղիկը, հողը նորէն վրայ բերաւ, ետքն ալ աղրը վրան քաշից՝ առջի պէս բլլակի ձեւ տալով։

Այս ընելէ ետեւ առաւ արկղիկը, և վազեց գնաց անկիւնը, ուր մեացեր էր բրիչը, զոր գործածելու պէտք չէր ունեցած։

Չայն և բահը պահին վրայէն դուրս նետեց, և ֆօսատի պէս աղբակոյտին օգնութեամբ պատին վրայ ելնելով, ճանրուն վրայ ցատկեց. գործիքները վերցուց գետնէն, ուսին վրայ առաւ, արկղիկն ալ ձախ թեւին տակ դնելով ճանբայ ելաւ. բայց փոխանակ ուղղակի երկաթուղիին կայարանն երթալու, Բիէռֆիթի դիւղակին կողմն ուղղուեցաւ։

Ասպատի արտի մ՚առջևէն անցնելով, հոն նետեց բահն ու բրիչը, որ անօգուտ բեռ մ՚էին իրեն։

Արկղիկն ալ, որ խիստ ծանր էր, կը նեղէր զինքը, մանաւանդ չատ ակնեբև ըլլալուն պատճառաւ։

Ուստի հանեց թաշկինակը, արկղիկը մէջը դրաւ և չորս ծայրը կապելով ծրար մը ձեւացուց և Սէն—Տընիի կայարանին ճանբան բռնեց, հակառակ իւր յոգնութեան։

Առաւան ժամը մէկուկէսին իւր Տէ—Տէօ—Բօն փաղոցի բնակարանը մբաւ, ուր սիրուն սիրին Սօֆի Շամպէն սրտաբաւոնչ իրեն կը սպասէր։

—Վերջապէս եկա՛ք, գոչեց, գարմացմամբ գիտելով անոր տարօրինակ կերպարանքը։ Աստուա՛ծ իմ, ինչ է այս, ինչ կը նշանակէ այդ ծպտուքը։

—Կը նշանակէ թէ աստիկ յոգնած ու նօթի եմ, պատասխանեց Ժիլ Շամպէզի, թիկնաթոռի մը վրայ իյնալով, առանց ձեռքէն թողուլու իւր թանկագին բեռը։

—Սրգարև չատ դժգունած էք, և դէմքերնիդ կծկած . . . երեսա՛ չուտով տաք բան մը պատրաստեմ . . . Բայց գո՛նէ յայտնեցա՛ք այս անգամ . . . եւ այս գիչերային արշաւանքնուդ վերջն եկա՞ւ։

—Մէկ պահէն կ՚ըսեմ քեզի . . . զաւ՛ակս, պատասխանեց Ժիլ մարած ձայնով մը։ Հիմա դուն ինձի արգանակ մը պատրաստէ, չեբա մ՚ալ կարիանդակ . . . մի՛ մոռնար նաև չիչ մը Պոատոյ . . . ։

Սօֆի վազեց դուբս։

Շամպէզիի ուշածն ալ այս էր։

Գիղանի խարախուհին դուբս ելնելուն պէս Շամպէզի ցատքեց ոտքի վրայ։

—Տեսնենք նայինք ի՞նչ բերեր եմ, բսաւ ինքնիրեն, և անմիջապէս քակեց արկղիկը պատող թաշկինակին կապը։

41

ԺԻԼ ՇԱՄՊԷԶԻԻ ԳՏՈՒԸ

Բայց աւելի առաջ չի դացած, մեր Արդնաւորդը, ինչպէս որ կոչեր էր ինքզինքը, չուրջը նայեցաւ որպէս զի ստուգէր թէ արգելք մը չիկար բնաւ իւր ընելիք գննութեան, որուն գաղափարն իսկ տենդ կուտայ իրեն։

Պատուհանին վանդակափեղկերը փակուած և վարագոյրները քաշուած էին.

(Շարունակելի)

ՀԱՅԿԱԶՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ